

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky



Teze diplomové práce

Ekologické zemědělství

Irena HEJDUKOVÁ

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Předložená diplomová práce se zabývá ekologickým zemědělstvím, kde v literární rešerši jsou rozebrány pojmy, které se pojí s danou problematikou, ale také právní předpisy České republiky a Evropské unie. Dále diplomová práce poskytuje přehled kontrolních subjektů ekologického zemědělství a také některé statistiky týkající se ekologického zemědělství. Další kapitola práce je zaměřena na biopotraviny, kde je předmětem práce především jejich kvalita, cena, značení a také konkrétní produkt ekologického zemědělství, a to BIO mléko.

Obsahem praktické části diplomové práce je vyhodnocení primárních dat dotazníkového šetření, na základě kterého je zkoumána závislost mezi vybranými proměnnými, ale také zjištění postoje veřejnosti k danému tématu a jejich názoru na budoucí vývoj ekologického zemědělství.

Klíčová slova: zemědělství, ekologické zemědělství, ekologie, zemědělská půda, ekologicky hospodařící subjekt

Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je zmapování vývoje ekologického zemědělství v České republice ale také v Evropské unii, především vývoje výměry půdního fondu a počtu podniků v ekologickém zemědělství.

Vedle výše uvedeného hlavního cíle, je dílčím cílem zpřehlednění a rozbor základních pojmů týkající se dané problematiky a v neposlední řadě zmapování souvisejících právních norem a předpisů, jak pro Českou republiku, tak předpisů Evropské unie. V této pasáži práce jsou dále uvedena fakta o ekologickém zemědělství, která mají za cíl vyvrátit skeptické postoje vůči ekologickému zemědělství.

Dalším dílčím cílem je zaměření se na biopotraviny, kde jsou uvedeny jejich hlavní přednosti (kvalita), vysvětlení jejich vyšší ceny oproti konvenčnímu zemědělství a taktéž značení podléhající legislativě. V této části práce je dále sekundárním cílem rozbor konkrétního produktu ekologického zemědělství, a to konkrétně mléko kvality BIO.

Mezi další sekundární cíle patří analýza provedeného dotazníkového šetření, jež je předmětem vlastního zpracování práce. Dotazníkové šetření mělo za cíl získat potřebná data pro zmapování povědomí veřejnosti o ekologickém zemědělství, analýzu konzumace biopotravin mezi respondenty a také vyhodnocení závislosti mezi vybranými proměnnými,

zjistit postoj veřejnosti k danému tématu a jejich názor na budoucí vývoj ekologického zemědělství,...

Metodika práce

První část diplomové práce je tvořena teoretickým úsekem, to je literární rešerší, která byla zpracována na základě studia dat z odborných materiálů, literatury a jiných dostupných validních zdrojů. Mezi tyto prameny patří zejména odborná literatura, právní předpisy a zákony, internetové zdroje, ale také publikace Ministerstva zemědělství.

Praktická část práce, neboli vlastní zpracování, se dělí do několika částí.

První z nich, se opírá o teorii časových řad, která je zpracována využitím softwaru STATISTICA, pomocí něž jsou odhadnuty předpovědi budoucího vývoje výměry zemědělské půdy a počtu podniků v ekologickém zemědělství v České republice.

Druhý úsek praktické části je zpracován na základě vyhodnocených kvantitativních primárních dat z dotazníkového šetření. Výsledky dotazníkového šetření jsou graficky zpracovány využitím výsečových grafů.

Třetí část vlastního zpracování se taktéž opírá o poznatky z provedeného dotazníkového šetření. Tato část je však zpracována pomocí matematicko-statistických metod, konkrétně χ^2 testu, kdy jsou testovány statistické hypotézy o závislostech mezi vybranými proměnnými.

Dotazníky k dané problematice byly předloženy k vyplnění náhodnému vzorku lidí. Dotazníkové šetření proběhlo písemně (zasláním elektronickou cestou a následným přeposíláním – princip „letadlo“ či „pyramida“) a dále také osobním dotazováním.

Odhadovaný počet respondentů byl očekáván ve výši přibližně dvě stě lidí. Při samotném průzkumu nebyla zjištěna žádná nepochopení, například některé otázky, ani žádné negativní zpětné vazby ze strany dotazovaných.

Závěr

Na základě provedeného dotazníkového šetření, ale i dle mého názoru, bude otázka týkající se ekologického zemědělství rozdělovat spotřebitele nadále i do budoucna na tři skupiny. První skupinu budou tvořit spotřebitelé, kteří prosazují a nadále budou prosazovat ekologické zemědělství a s tím pojené biopotraviny. Druhou skupinou, budou ti, kteří budou proti biopotravinám a všemu, co je opakem konvenčního zemědělství a budou

zastávat názor, že je to podvod, jelikož rozdíl mezi konvenčním zemědělstvím a ekologickým je v tom, že v konvenčním zemědělství se hnojí přes den a v ekologickém přes noc. Ať již pro svoje rozhodnutí budou mít jakékoliv důvody, je zcela na nich jaké výrobky budou kupovat. Třetí skupinu budou zastupovat spotřebitelé, kterým nezáleží na tom, zda jde o BIO či NEBIO.

Na základě výsledků provedeného šetření je pozitivní, že respondenti z velké většiny vědí, co znamená pojem ekologického zemědělství a také někdy zjišťovali informace o bioproduktech. Velká část těchto respondentů pak konzumuje pravidelně či nesouvisle biopotraviny, ať již koupené či doma vypěstované. Převážnými druhy konzumovaných biopotravin jsou ovoce a zelenina, asi i proto, že tyto potraviny lze doma snadno vypěstovat. Důvody konzumace potravin kvality BIO jsou především z důvodu lepší kvality či kvůli zdraví. Část společnosti, která kupuje biopotraviny, je z velké části spokojena s nabízeným sortimentem bio produktů. Ti, kteří biopotraviny nekonzumují, uvedli důvody pro toto rozhodnutí vzhledem k vyšší ceně, ale také pro vnímání stejné kvality BIO a NEBIO. Respondenti téměř z poloviny uvedli jako přiměřenou cenovou přírážku bio mléka od 5 do 10 Kč.

Z důvodu rozdělení společnosti na výše uvedené tábory, jsou výsledky ohledně názoru na ekologické zemědělství taktéž rozděleny. Dva tábory souhlasí s ochranou přírody a svého zdraví od přílišného užívání chemických prostředků, ale jedna skupina BIO konzumuje a druhá nikoliv vzhledem k vyšší ceně. Třetí část společnosti bere ekologické zemědělství pouze jako trik, jak vytáhnout ze spotřebitelů peníze.

Dle mínění převážné části respondentů (89 %) se ekologické zemědělství bude nadále do budoucna rozvíjet souběžně vedle konvenčního zemědělství.

Dále na základě provedeného testování statistických hypotéz závislosti pomocí χ^2 testu, lze prohlásit, že vliv na konzumaci bioproduktů má vliv věk, příjem a vzdělání spotřebitelů. U ostatních proměnných, tj. pohlaví a bydliště, závislost prokázána nebyla.

Na základě testovaného vzorku lze prohlásit, že biopotraviny nakupují/konzumují pravděpodobně lidé, kteří jsou mladí (mladší), mají vyšší vzdělání a určitou roli v otázce konzumace biopotravin zastává také jejich měsíční příjem.

Z tohoto důvodu mohou pouze částečně souhlasit s řadou průzkumů veřejného mínění provedených v zemích západní Evropy, dle kterých potraviny kvality BIO nakupuje převážně třída lidí, kteří jsou mladí, mají v průměru vyšší vzdělání a bydlí ve větších

městech. V této třídě lidí jsou zastoupeny více ženy. Charakteristické pro tuto třídu populace je, že má zvýšené nároky na kvalitu života a je zaměřena více na kvalitu než na kvantitu a uvědomuje si závažnost otázek ochrany životního prostředí pro sebe ale i pro další generace.

Vybrané použité zdroje

Literatura

FOJTÍKOVÁ, Lenka a LEBIEDZIK, Marian. *Společné politiky EU: historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2008. xv, 179 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7179-939-9.

KÖNIG, Petr a kol. *Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu*. 2., aktualiz. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. xxxiv, 630 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-011-9.

PETR, Jiří a kol. *Ekologické zemědělství*. Vyd. 1. Praha: Zemědělské nakladatelství Brázda, 1992. 305 s. ISBN 80-209-0233-3.

Zákony

Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Cizojazyčné zdroje

Organic farming [online]. Ec.Europa., [2015-01-20]. Dostupné na:
<http://ec.europa.eu/agriculture/organic/organic-farming/index_cs.htm>

Ecological farming [online]. Nefg-organic., [2014-11-19]. Dostupné na: <<http://www.nefg-organic.org/ecological-farming/>>

Internetové zdroje

Ekologické zemědělství [online]. Eagri., [2015-02-03]. Dostupné na:
<<http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/>>

Ročenka EZ 2013 [online]. Bioinstitut., [2015-01-20]. Dostupné na:
<http://www.bioinstitut.cz/documents/rocenka_EZ_2013_web.pdf>

Statistika EZ základní 31. 12. 2013 [online]. Eagri., [2015-01-20]. Dostupné na:
<http://eagri.cz/public/web/file/308851/Statistika_EZ_zakladni_31._12._2013.pdf>